

SAMARBEIDSFORUM FOR ESTETISKE FAG

KUNST I SKOLEN, KUNST OG DESIGN I SKOLEN OG
MUSIKK I SKOLEN

Til
Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Oslo 27. november 2012

HØRINGSUTTALELSE OM FORSKRIFTER FOR RAMMEPLANER FOR LÆRERUTDANNING TRINN 8 – 13

Samarbeidsforum for estetiske fag (SEF) er en sammenslutning av organisasjonene Musikk i Skolen, Kunst og design i skolen og Kunst i Skolen. Organisasjonen har rundt 15.000 medlemmer og arbeider for å fremme kunstfagene / de estetiske fagene i opplæring og høyere utdanning med spesiell vekt på lærerutdanning.

Vi vil konsentrere vår høringsuttalelse rundt spørsmål knyttet til lærerutdanninger i kunstfag¹, og kommenterer derfor i hovedsak forslaget til lektorutdanning, PPU og 3-årig faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag.

Vi foreslår at det etableres en egen forskrift for lektorutdanning og PPU i utøvende eller skapende kunstfag, og har utarbeidet forslag til slik forskrift vedlagt vår uttalelse.

PPU og Lektorutdanning i utøvende kunstfag

SEF støtter at hovedmodellen for både PPU og Lektorutdanning bygger på kravet om to fag og innretning mot trinn 8- 13.

MEN - som departementet selv skriver i høringsbrevet, vil de foreslåtte opptakskravene umuliggjøre opptak til PPU for kandidater med 3- og 4-årige utdanninger i utøvende eller skapende kunstfag, og at det derfor kan bli nødvendig å utvikle opptaksbestemmelser som sikrer at også kandidater fra disse utdanningene kan kvalifisere seg for læreryrket gjennom PPU. Dette må innebære at kravet om 2 fag – hvorav det ene på masternivå – fravikes.

Tilsvarende mener vi at det må åpnes for en lektorutdanning med fordypning i ett utøvende eller skapende kunstfag. Disse grepene er imidlertid ikke tilstrekkelig for å sikre lærere med kunstfaglig kompetanse i alle deler av opplæringen. Like viktig er det å åpne for at både PPU

¹ Begrepet kunstfag dekker her alle de aktuelle utøvende og skapende kunstfagene: dans, drama/teater, musikk, visuelle kunstfag

i kunstoffag og lektorutdanning i kunstoffag kan kvalifisere for hele det 13-årige løpet og kulturskolen.

Typisk for lærere utdannet fra utøvende eller skapende kunstutdanninger er at de arbeider med et bredt spekter av kunstpedagogiske oppgaver, i grunnskolen fra 1. årstrinn, i videregående skoler, i kulturskoler, i høyere utdanning og i ulike opplæringstiltak i frivillig sektor. På disse ulike opplæringsarenaene arbeider de på alle nivåer, fra det helt grunnleggende til avanserte faglige nivåer som krever stor faglig fordypning. Det er også typisk at disse kandidatene har fagutdanning i bare ett fag. Eksempelvis har PPU-utdanningen ved Norges musikkhøgskole og konservatoriene gjennom mange år vært den viktigste musikk lærerutdanningen i landet, og utøvende og musikkpedagogiske utdanninger har gått "hånd i hånd". Dette er den viktigste årsaken både til at opplæringstilbudet i musikk er vesentlig bedre utviklet enn innenfor samtlige andre kunstområder, og til det høye nivået i norsk musikk liv. Den tette koblingen mellom utøvende og pedagogisk virksomhet bekreftes også gjennom flere arbeidsmarkedsundersøkelser som viser at musikkandidatene har høy sysselsetting og svært ofte arbeider med en kombinasjon av utøvende og pedagogisk virksomhet.

Det er flere grunner til at PPU i kunstoffag og lektorutdanning i kunstoffag må kvalifisere for hele det 13-årige løpet og kulturskolen:

- ➔ Kompetansesituasjonen for estetiske fag i grunnskolen gir særlig grunn til bekymring²:
 - Over 50 % av lærerne som underviser i musikk og kunst & håndverk på 1.- 4. trinn har ingen utdanning i disse fagene
 - 35 % av musikk lærerne på 5.- 7. trinn og 28 % på ungdomstrinnet hadde ingen musikkutdanning
 - 43 % av K/H- lærerne på 5.- 7. trinn, og 30 % på ungdomstrinnet hadde ingen utdanning i kunst og håndverk
- ➔ De nye grunnskolelærerutdanningene ivaretar så langt i liten grad de estetiske fagene og utvikling av kunstoffaglig lærerkompetanse³
- ➔ Det er færre timer i estetiske fag (musikk og kunst og håndverk) - og dermed mindre lærerbehov - på ungdomstrinnet enn på barnetrinnet
- ➔ Innføringen av *kulturskoletimen* på 1. til 4. trinn i grunnskolen fra høsten 2013 vil medføre større etterspørsel etter lærere med kunstoffaglig kompetanse
- ➔ Lærerbehovet i estetiske fag i videregående skole er begrenset som følge av at studietilbudet i disse programfagene er begrenset
- ➔ Kulturskolen og andre frivillige opplæringsarenaer utgjør det største arbeidsmarkedet for kunstoffaglærerne. Kulturskolen er et lovfestet skoleslag, og med de politiske føringene om at kulturskolen skal være ressurs senter for grunnskolen og at kulturskoletilbudet skal utvikles i skolefritidsordningen (Kulturskoleløftet II), må PPU og lektorutdanning i

² Statistisk Sentralbyrå / Lagerstrøm (2007): Kompetanse i grunnskolen, Hovedresultater 2005/2006 Rapport 200721, Statistisk sentralbyrå 2007

³ Espeland, Allern, Carlsen, Kalsnes: *Praktiske og estetiske fag og lærerutdanning*. HSH-rapport 2011/1 http://brage.bibsys.no/hsh/bitstream/URN:NBN:no-bibsys_brage_16239/1/Rapport.pdf

utøvende kunstfag *også* sikre lærerkompetanse til disse arenaene – kulturskoletilbud til de minste barna og de estetiske fagene på barnetrinnet

- ➔ Rammeplanene for både PPU og lektorutdanning i kunstfag må ta høyde for det totale lærerbehovet som følger av *Kulturskoleløftet* og *kulturskoletimen* og de politiske føringene om *kombinerte stillinger* i grunnopplæringen og kulturskolen for lærere i kunstfag. Slike stillinger tas det til orde for både i regjeringens Strategi for kunst og kultur i opplæringen (*Skapende læring*, Kunnskapsdepartementet 2007), og senest i St.meld. 10 (2011-12) *Kultur, inkludering og deltaking* (Kulturdepartementet), der det fremgår at hoveddelen av kulturskole- utviklingsmidlene i 2012 vil gå til prosjekter med kombinerte stillinger i kulturskole og grunnskole / skolefritidsordning.

Fastsettes Lektorutdanningen og PPU i utøvende og skapende kunstfag kun for trinn 8-13 vil konsekvensen bli en ytterligere svekking av lærerkompetansen i estetiske fag på barnetrinnet, samtidig som kunstfaglærerne forventes å kunne undervise alle aldersgrupper i kulturskolen. Vi viser til utredningen om praktiske og estetiske fag i lærerutdanning som foreslår at følgende prinsipp må legges til grunn for de ulike lærerutdanningene: *Jo større faglig fordypning, desto større pedagogisk og didaktisk bredde – relatert til trinn, skoleslag og aldersgrupper.*⁴

Faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag

Det er i utgangspunktet positivt at faglærerutdanningene tenkes å gi kompetanse fra trinn 1-13 samt kulturskole, men det er samtidig et paradoks at utdanninger med såpass liten faglig fordypning skal kunne dekke hele dette opplæringsløpet. Vi stiller derfor spørsmål ved at faglærerutdanningene i praktiske og estetiske fag fortsatt skal være 3-årige, når andre lærerutdanninger er 4-årige eller på masternivå.

Vi ser at det kan være noen ulikheter i synet på dette perspektivet mellom de ulike fagene, men etter vår mening vil den foreslåtte rammeplanen for faglærerutdanning i estetiske fag ikke være egnet til å utdanne lærere med det faglige nivå som er påkrevet for undervisning i videregående skoler og i kjernetilbudene og fordypningstilbudene i kulturskolen. Dersom forslaget til ny rammeplan vedtas – med færre studiepoeng til kunstfaglig fordypning – bør det innebære en begrensning i form av at faglærerutdanningene i estetiske fag kun kvalifiserer for trinn 1-10 i grunnskolen og breddetilbud i kulturskolen. Dersom utdanningene også skal kvalifisere for mer spesialiserte tilbud i kulturskolen, for eksempel instrumentalopplæring, er det svært viktig at studentopptaket også reguleres gjennom praktiske opptaksprøver knyttet til den fordypningen studentene søker, slik at man sikrer et høyt faglig inntaksnivå hos kandidatene. Slike opptaksprøver har lang praksis i ulike lærerutdanninger i kunstfag.

⁴ Espeland m.fl. 2011 s.52

Generelle kommentarer

Forskning og kunstfaglig utviklingsarbeid

Rammeplanene har fokus på at utdanningene skal være forsknings- og erfaringsbasert, og ser helt bort fra at UH- loven likestiller kunstnerisk utviklingsarbeid som kunnskapsgrunnlag. Dette er særlig viktig i planene for lektorutdanning og for faglærerutdanningen, som også omtaler fagstudiene. Vi vil generelt anbefale at man gjennomgår begrepsbruken og i stedet bruker begrepet *fou- basert utdanning*. I de vedlagte forslagene til forskrifter for PPU og Lektorutdanning i utøvende kunstfag har vi lagt inn konkrete formuleringer som ivaretar disse aspektene.

Læringsutbyttebeskrivelser for både faglig og pedagogisk kompetanse

Generelt er de foreslåtte læringsutbyttebeskrivelsene gode, men vi vil peke på at de i det alt vesentlige omhandler mål for lærerkompetansen, mens både faglærerutdanningens og lektorutdanningens hoveddel er faglig og beskrivelsene som skal ivareta dette er svært generelle. En løsning kan være at institusjonene får frihet til å supplere læringsutbyttebeskrivelsene med fagspesifikke læringsutbyttebeskrivelser.

Profesjonsfaget

Begrepet *profesjonsfag* må defineres og innholdet tydeliggjøres i forskriftene.

I utkastet til nasjonale retningslinjer for faglærerutdanningene står det: "Fagdidaktikk, med et omfang på 30 studiepoeng, skal være integrert både i de praktiske og estetiske fagene og i profesjonsfaget". Fordelingen av fagdidaktikken mellom profesjonsfaget og fagene er uklar. Det er i dag ulik praksis mht. i hvilken grad fagdidaktikk integreres som del av kunstfaget eller utgjør et eget fagområde innenfor de ulike kunstutdanningene, så her er det behov for en nærmere avklaring.

Praksisopplæring

Praksisopplæringen i lærerutdanninger i utøvende og skapende kunstfag må og bør også foregå andre steder enn i grunnskole og videregående skole – først og fremst fordi det største arbeidsmarkedet for disse lærerne er utenfor grunnopplæringen, men også fordi det er utfordrende å skaffe tilstrekkelig med praksisplasser for disse fagene kun i grunnskole og videregående skole. Flere av fagene er ikke egne undervisningsfag i grunnskolen, og fagtilbudet i videregående er begrenset. Praksis foregår derfor på mange arenaer: i folkehøgskoler, kulturskoler, teaterskoler, kunstsikoler, institusjoner med faglig voksenopplæring, opplæringsentre for mennesker fra andre kulturer, operaer, ballettskoler og på museer.

Fagbegrepet – hva er et undervisningsfag?

Det er også grunn til å peke på at fagbegrepet (i betydningen undervisningsfag) ikke er entydig. Innenfor eksempelvis musikk er det snakk om en rekke ulike musikkfag: allmennfaget musikk i grunnskolen, instrument og ensemble i kulturskolen og en rekke fagdisipliner i videregående skole innenfor programområde musikk, dans og drama: instrument, kor, samspill, gehørtrening, komponering og arrangering, musikkhistorie, ensembleledelse og musikkformidling. Tilsvarende finner vi innenfor de andre kunstfagene.

Innenfor undervisningsfaget finner vi altså til dels ganske forskjellige fag som krever ulik fagkompetanse og ulik didaktisk kompetanse.

Masterkravet i PPU

I de spesialiserte kunstfaglige bachelorutdanningene, som i mange tilfeller også er fireårige, er det et høyt faglig nivå, og slike kandidater er utmerket i stand til å ivareta undervisningsoppgaver på høyt nivå. Disse utdanningene sikrer også – gjennom opptaksprøver - at kandidatene har et høyt faglig inntaksnivå. Eksempelvis vil en kandidat med en utøvende eller skapende bachelorutdanning fra Norges musikkhøgskole, ha større omfang av musikkfag enn en kandidat med lektorutdanning med musikk som fordypningsfag på masternivå. Vi mener likevel at flest mulig lærere bør ha mastergrad, både i musikk og i andre fag, men vi er i tvil om hvorvidt det er hensiktsmessig med et krav om mastergrad før man kan ta PPU. Krav til fagnivå for tilsetning vil kunne ivaretas på andre måter. Det finnes per idag få muligheter for å ta en master i noen av kunstfagene – eksempelvis dansefag, så før kravet om master for å ta PPU blir absolutt, vil det være behov for å bygge ut mastergradstilbudet. Avslutningsvis synes vi det er vanskelig å begrunne at lærere med PPU må ha mastergrad, mens lærere fra faglærerutdanningene ikke trenger mastergrad selv om begge lærergruppene i forslagene til rammeplaner er tiltenkt å kunne undervise i videregående skole.

Hovedmodell for PPU og Lektorutdanning

Innledningsvis ga vi tilslutning til at hovedmodellen for både PPU og Lektorutdanning innebærer krav om 2 undervisningsfag og innrettes mot trinn 8-13. Med dette som utgangspunkt argumenterer vi for det hensiktsmessige i å utvikle egne forskrifter for PPU og Lektorutdanning i utøvende og skapende kunstfag.

PPU og Lektorutdanning i utøvende og skapende kunstfag foreslås rettet mot undervisning på trinn 1-13 og i kulturskolen, slik at de kan kvalifisere for kombinerte stillinger i grunnopplæringen og kulturskolen og ivareta helhet og sammenheng i barn og unges kunstfaglige opplæring. Vi har utarbeidet detaljerte forslag til forskrifter for både Lektorutdanning og PPU i utøvende kunstfag som ligger vedlagt.

Med hilsen

Signe Kalsnes

Styreleder

Samarbeidsforum for estetisk fag - SEF

VEDLEGG: Forslag til forskrift om rammeplan for lektorutdanning og PPU i utøvende og skapende kunstfag.

Forskrift om rammeplan for lektorutdanning i utøvende og skapende kunstfag for trinn 1-13 og kulturskolen

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet [dato] med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 nr. 15 § 3-2 annet ledd.

§1 VIRKEOMRÅDE OG FORMÅL

Forskriftens virkeområde er utdanning som kvalifiserer for tilsetning som lektor, jf. krav fastsatt med hjemmel i lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringsloven) av 17. juli 1998 § 10-1.

Forskriftens formål er å legge til rette for at utdanningsinstitusjonene tilbyr en lektorutdanning i utøvende eller skapende kunstfag for trinn 1-13 og kulturskolen som er integrert, profesjonsrettet, fou- og erfaringsbasert og av høy faglig kvalitet, og som imøtekommer samfunnets og skolens behov for lærere med kunstfaglig kompetanse. Utdanningen skal forholde seg til opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for grunnopplæringen.

Lektorutdanningen i kunstfag skal kvalifisere kandidatene til å videreutvikle skolen som en institusjon for læring og dannelse i et demokratisk og flerkulturelt samfunn. Utdanningen skal være rettet mot undervisning på trinn 1-13 og i kulturskolen, og kunnskap om barne- og ungdomskultur og evne til å motivere for læring skal være sentrale elementer i utdanningen. Utdanningen skal kvalifisere for kombinerte stillinger i grunnopplæringen og kulturskolen og ivareta helhet og sammenheng i barn og unges kunstfaglige opplæring. Etter endt utdanning skal kandidatene kunne ivareta opplæring om samiske forhold og ha kunnskap om samiske barn og ungdoms rett til opplæring tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for trinn 1-13.

§ 2 LÆRINGSUTBYTTE

Læringsutbyttebeskrivelsene imøtekommer Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, nivå 7 (syklus 2).

Kandidaten skal etter fullført lektorutdanning i utøvende eller skapende kunstfag for trinn 1-13 og kulturskolen ha følgende samlede læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten

- har avansert kunnskap innenfor kunstfaget og innsikt i faget som skole-, kunst- og forskningsfag
- har inngående kunnskap om kunstneriske og vitenskapelige problemstillinger og teorier og metoder for fou-arbeid i kunstfaglige, pedagogiske og fagdidaktiske spørsmål
- har bred forståelse for skolens mandat, opplæringens verdigrunnlag, opplæringsløpet og ulike kunstfaglige opplæringsarenaer

- har inngående kunnskap om relevant forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid, kunnskap om gjeldende lov- og planverk, og kan anvende kunnskapen på nye områder som er relevant for profesjonsutøvelsen
- har bred kunnskap om klasse- og gruppeledelse, læringsmiljø og utvikling av gode relasjoner til og mellom elever
- har bred kunnskap om arbeidsmetoder, læringsstrategier, læringsressurser og ulike læringsarenaer og om sammenhengen mellom mål, innhold, arbeidsmåter, rammebetingelser og vurdering
- har kunnskap om barne- og ungdomskultur og barn og unges utvikling, identitetsarbeid og læring i ulike sosiale og kulturelle kontekster

Ferdigheter

Kandidaten

- kan beherske relevante faglige teknikker, uttrykks- og formidlingsformer, reflektere over egen kunstnerisk yrkesutøvelse og realisere og formidle sine kunstneriske intensjoner på høyt nivå
- kan orientere seg i og anvende faglitteratur og andre relevante informasjonskilder og analysere og forholde seg kritisk til eksisterende teorier innenfor fagområdene
- kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset og profesjonsrelevant fou- prosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende etiske normer for forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid
- kan anvende kunnskap basert på erfaring, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid til å planlegge og lede undervisning som fører til gode faglige og sosiale læringsprosesser
- kan på et selvstendig og faglig grunnlag bruke varierte arbeidsmetoder og relevante metoder fra forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid til å differensiere og tilpasse opplæring i samsvar med gjeldende læreplanverk, og skape motiverende og inkluderende læringsmiljøer
- kan beskrive kjennetegn på kompetanse, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og egen faglige utvikling
- kan tilrettelegge for utfoldelse, opplevelse og erkjennelse samt veilede og samarbeide med kolleger for å styrke den estetiske dimensjonen i alle fag og i skolen som helhet

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan bidra til innovasjonsprosesser og nytenkning og gjennomføre profesjonsrettet faglig utviklingsarbeid
- kan formidle og kommunisere faglige problemstillinger knyttet til profesjonsutøvelsen på et faglig avansert nivå

- kan opptre profesjonelt og kritisk reflektere over og analysere kunstfaglige, profesjonsetiske, forskningsetiske og utdanningspolitiske spørsmål og problemstillinger
- kan med stor grad av selvstendighet videreutvikle egen kompetanse og bidra til både kollegers og skolens faglige og organisatoriske utvikling
- kan bygge relasjoner til elever og foresatte, samarbeide med aktører som er relevante for skoleverket og involvere lokalt samfunns- og kulturliv i opplæringen

§ 3 STRUKTUROG INNHOLD

Fullført lektorutdanning i kunstfag omfatter to fag, utgjør 300 studiepoeng og gir mastergrad. Utdanningen skal kvalifisere for undervisning på 1.-13.trinn, i kulturskolen og på andre kunstfaglige opplæringsarenaer. Det stilles følgende minstekrav til omfang av studiepoeng i hvert fag:

- Fag 1: minst 220 studiepoeng i et utøvende kunstfag som gir undervisningskompetanse på trinn 1-13 og i kulturskolen
- Fag 2: Profesjonsfag: 60 studiepoeng

Den enkelte institusjon kan fordele 20 studiepoeng selv. Utdanningen skal organiseres på en måte som sikrer progresjon og sammenheng mellom de faglige elementene som inngår.

Fagene som inngår i utdanningen skal være fou- baserte og forankret i et kunstnerisk utviklings- og forskningsaktivt fagmiljø. Utdanningen skal være nivåddifferensiert: 60 % av utdanningen skal defineres som lavere grads studier, mens 40 % av utdanningen skal kunne defineres som studier på høyere grads nivå. Kunstfaget, profesjonsfaget og praksis skal bestå av både lavere og høyere grads studier. Innenfor disse rammene avgjør institusjonene oppbygging av programmet.

I kunstfaget skal det i tredje studieår inngå fordypningsoppgave som skal vurderes med karakteruttrykket bestått / ikke bestått. En profesjonsrelevant masteroppgave av minimum 30 studiepoengs omfang skal inngå i kunstfaget.

Profesjonsfaget skal bestå av minst 30 studiepoeng pedagogikk og minst 30 studiepoeng fagdidaktikk. Fagdidaktikk skal knyttes til kunstfaget og være tilpasset og relevant for undervisning rettet mot aktuelle elevgrupper og undervisningsfag i grunnskolen, i videregående opplæring og i kulturskolen.

Den enkelte utdanningsinstitusjon skal legge til rette for og dokumentere samarbeid mellom involverte fagmiljøer i utdanningen. Institusjonene skal sørge for at studentene på lektorutdanningen møter profesjonsrelevante problemstillinger og har jevnlig erfaringsutveksling gjennom hele studieløpet. Institusjonene skal gi studentene mulighet til å delta i skoler relevante fou-prosjekter. Utdanningsinstitusjonene skal legge til rette for internasjonal mobilitet og for internasjonale perspektiver i utdanningen.

Praksis

Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert. Omfanget av praksis skal være minst 100 arbeidsdager og knyttes til profesjonsfaget og kunstfaget. Studentene skal ut i praksis i minst fire av fem studieår.

Studentene skal i løpet av de to siste årene i utdanningen ha en sammenhengende praksisperiode med særlig fokus på selvstendig opplæringsansvar. Denne skal utgjøre grunnlaget for en sluttvurdering av studenten. Studentene må ha bestått studieårets praksis for å kunne gå videre i praksisopplæringen. All praksis må være avsluttet og bestått før avsluttende eksamen. Studentene skal ha praksis både i grunnskolenes barne- og ungdomstrinn, i videregående opplæring og i kulturskolen. For studenter med kunstfaglig fordypning i fag som ikke er skolefag i grunnskolen, vil praksis i hovedsak foregå i videregående opplæring og kulturskole. Deler av praksis kan også foregå innenfor andre kulturelle og kunstfaglige opplæringsarenaer for barn, unge og voksne.

§ 4 NASJONALE RETNINGSLINJER, KJENNETEGN OG PROGRAMPLAN

Det er utarbeidet nasjonale retningslinjer for fagene og indikatorer for hva som kjennetegner lærerutdanning av høy kvalitet. Med utgangspunkt i forskriften og nasjonale retningslinjer skal den enkelte institusjon utarbeide programplaner for lektorutdanningen i utøvende kunstfag med bestemmelser om faglig innhold, praksisopplæring, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger. Dette skal sammen med programplanen vedtas av institusjonens styre.

§ 5 FRITAKSBESTEMMELSER

Eksamen eller prøve som ikke er avlagt som en del av lektorutdanning i utøvende kunstfag for trinn 1-13, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3-5 i lov om universiteter og høyskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak må romme skolerelevante fag som tilsvarer de fag som tilbys i lektorutdanningen.

§ 6 IKRAFTFREDELSE OG OVERGANGSREGLER

Forskriften trer i kraft [dato]. Forskriften gjelder for studenter som tas opp fra og med opptak til studieåret 2013-2014.

Studenter som følger tidligere studieplaner har rett til å avlegge eksamen etter disse inntil 1. august 2019.

Forskrift om rammeplan for praktisk- pedagogisk utdanning for trinn 1-13 og kulturskolen for kandidater med utøvende eller skapende kunstfaglig utdanning

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet [dato] med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 nr. 15 § 3-2 annet ledd.

§1 VIRKEOMRÅDE OG FORMÅL

Forskriftens virkeområde er praktisk-pedagogisk utdanning for trinn 1-13 og kulturskolen for kandidater med utøvende eller skapende kunstfaglig utdanning.

Forskriftens formål er å legge til rette for at utdanningsinstitusjonene tilbyr en integrert, Profesjonsrettet, fou- og erfaringsbasert utdanning av høy faglig kvalitet og med helhet og sammenheng mellom pedagogikk, fagdidaktikk og praksisopplæring som imøtekommer samfunnets og skolens behov for lærere med kunstfaglig kompetanse. Utdanningen skal forholde seg til opplæringsloven og gjeldende læreplaner for grunnopplæringen.

Praktisk-pedagogisk utdanning i utøvende kunstfag skal kvalifisere kandidatene til å videreutvikle skolen som en institusjon for læring og dannelse i et demokratisk og flerkulturelt samfunn. Utdanningen skal være rettet mot undervisning på trinn 1-13 og i kulturskolen, og kunnskap om barne- og ungdomskultur og evne til å motivere for læring skal være sentrale elementer i utdanningen. Utdanningen skal kvalifisere for kombinerte stillinger i grunnopplæringen og kulturskolen og ivareta helhet og sammenheng i barn og unges kunstfaglige opplæring. Utdanningen skal kvalifisere kandidatene til å ivareta opplæring om samiske forhold og gi kunnskap om samisk ungdoms rett til opplæring tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for trinn 1-13.

§ 2 LÆRINGSUTBYTTE

Kandidaten skal etter fullført praktisk-pedagogisk utdanning i utøvende kunstfag for trinn 1-13 og kulturskolen ha følgende samlede læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten

- har inngående fagdidaktisk og pedagogisk kunnskap rettet mot trinn 1-13 og kulturskolen
- har bred forståelse for skolens mandat, opplæringens verdigrunnlag, opplæringsløpet og ulike kunstfaglige opplæringsarenaer
- har inngående kunnskap om og evne til å holde seg oppdatert på gjeldende lov- og planverk for profesjonsutøvelsen
- har bred kunnskap om barne- og ungdomskultur og barn og unges utvikling og læring i ulike sosiale og kulturelle kontekster
- har bred kunnskap om læringsstrategier, læringsarenaer og arbeidsmetoder generelt

Ferdigheter

Kandidaten

- kan planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning basert på erfaring og kunnskap fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid
- kan lede og legge til rette for undervisningsforløp som fører til gode faglige og sosiale læringsprosesser
- kan bruke varierte arbeidsmetoder, differensiere og tilpasse opplæring i samsvar med gjeldende læreplanverk og skape motiverende og inkluderende læringsmiljøer

- kan beskrive kjennetegn på kompetanse, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og egen faglige utvikling

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan formidle pedagogiske og fagdidaktiske problemstillinger på et avansert nivå
- innehar en profesjonell holdning og kan kritisk reflektere over faglige, profesjonsetiske og kultur- og utdanningspolitiske spørsmål
- kan med stor grad av selvstendighet videreutvikle egen kompetanse og bidra til både kollegers og skolens utvikling
- kan bygge relasjoner til elever og foresatte, og samarbeide med aktører som er relevante for skoleverket

§ 3 STRUKTUR OG INNHOLD

Praktisk-pedagogisk utdanning i kunstfag for trinn 1-13 skal kvalifisere for og gi undervisningskompetanse i et kunstfag / estetisk fag i grunnskolens barne- og ungdomstrinn, i videregående opplæring og i kulturskolen. Praktisk-pedagogisk utdanning består av følgende komponenter:

- 30 studiepoeng pedagogikk
- 30 studiepoeng fagdidaktikk

Minst 60 arbeidsdager praksis inngår som en integrert del av pedagogikk og fagdidaktikk. Fagdidaktikk skal knyttes til kunstfaget og være tilpasset og relevant for undervisning rettet mot aktuelle elevgrupper og undervisningsfag i grunnskolen, i videregående opplæring og i kulturskolen. Opplæring i fagdidaktikk, pedagogikk og praksis skal tilpasses undervisning på trinn 1-13.

Studentene skal ha praksis både i grunnskolens barne- og ungdomstrinn, i videregående opplæring og i kulturskolen. For studenter med kunstfaglig fordypning i fag som ikke er skolefag i grunnskolen, vil praksis i hovedsak foregå i videregående opplæring og kulturskole. Deler av praksis kan også foregå innenfor andre kulturelle og kunstfaglige opplæringsarenaer for barn, unge og voksne. Studenter som er tilsatt i skolen må ha minimum 50 % av praksis på annen skole enn egen arbeidsplass.

§ 4 NASJONALE RETNINGSLINJER, KJENNETEGN OG PROGRAMPLAN

Det er utarbeidet nasjonale retningslinjer for fagene og indikatorer for hva som kjennetegner lærerutdanning av høy kvalitet. Med utgangspunkt i forskriften og nasjonale retningslinjer skal den enkelte institusjon utarbeide programplan for den praktisk-pedagogiske utdanningen i utøvende kunstfag med bestemmelser om faglig innhold, praksisopplæring, organisering, progresjon, arbeidsformer og vurderingsordninger. Programplanen skal fastsettes av institusjonens styre. Institusjonens styre har overordnet ansvar for godkjenning og kvalitetssikring av utdanningen i henhold til det som er spesifisert i de nasjonale retningslinjene.

§ 5 FRITAKSBESTEMMELSER

Eksamen eller prøve som ikke er basert på rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning 1-13, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3-5 i lov om universiteter og høyskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak i den obligatoriske delen må omfatte praksisopplæring.

§ 6 OPPTAK

For å bli tatt opp til praktisk-pedagogisk utdanning i utøvende kunstfag for trinn 1-13 må søker ha kunstfaglig fordypning med minimum 180 studiepoeng i et skolefag som gir undervisningskompetanse på trinn 1-13, jf. forskrift 23. juni 2006 nr 724 til opplæringslova kapittel 14. Opptak forutsetter gjennomsnittskarakteren C eller bedre i det aktuelle faget. Opptak kan også skje til et studieopplegg der praktisk-pedagogisk utdanning er integrert i utøvende eller skapende kunstfaglig utdanning av et omfang på minimum 180 studiepoeng.

§ 7 IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSREGLER

Forskriften trer i kraft [dato]. Forskriften gjelder for studenter som tas opp fra og med opptak til studieåret [dato]. § 6 om opptak trer i kraft for studenter som tas opp fra og med opptak til studieåret 2014/2015.

Studenter som følger tidligere rammeplaner har rett til å avlegge eksamen etter disse inntil 31. desember 2019⁵. Fra dette tidspunkt oppheves rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning av 3. april 2003.

⁵ I og med at enkelte institusjoner (eksempelvis Norges musikkhøgskole) allerede har utlyst, og så sent som i 2013 vil ta opp studenter til 4-årige bachelorstudier i kunstfag der PPU er integrert – er det nødvendig med senere opphør av planen fra 2003.